

Sygn. akt I ACa 805/17

I ACz 766/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. N.

przeciwko Telewizji (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt II C 114/16

oraz zażalenia pełnomocnika powoda na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie

3 tego wyroku

uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Roman Sugier	SSA Elżbieta Karpeta
---------------------------	------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 805/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo K. N. skierowane przeciwko Telewizji (...) S.A.

w W. o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie 15.000.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych (pkt 1), zasądził od powoda na rzecz pozwanego 2.000 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2) oraz przyznał pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach 8.856 złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powodowi z urzędu (pkt 3).

Wyrok Sądu Okręgowego oparty został na następujących ustaleniach faktycznych.

W programie telewizyjnym (...) dnia 19 sierpnia 2005 r. miała ukazać się informacja, dotycząca osoby powoda. Informacja miała wskazywać, że powód zamordował obywatela W. oraz ciężko pobił i okradł starszą kobietę na cmentarzu. Miało być powiedziane, że K. N. został zatrzymany pod zarzutem zabójstwa. Powód miał być pokazany w więziennym ubraniu prowadzony do radiowozu. Miała być takie ujęcie powoda bokiem, a twarz powoda pokazana z profilu. Informacja na temat osoby powoda ukazała się również

w Oddziale (...) Telewizji (...) w K.. Z wydruku

z bazy danych - Archiwum (...) - N. - z dnia 19 i 20 sierpnia 2005 r. obejmującego wykaz materiałów zamieszczonych w audycji (...), (...) wynika, że w tych dniach, w tych audycjach, nie był nadawany materiał dotyczący osoby powoda. W Telewizji (...)

w K. został wyemitował materiał informacyjny. Wynika z niego, że zatrzymano 24 - letniego mężczyznę. W materiale tym dwukrotnie pokazano mężczyznę skutego kajdankami. Raz sylwetka pokazana był od tyłu, drugi raz obrazem objęto sylwetę mężczyzny od pasa w dół. Podano, że 24 - latek nie przyznaje się do winy. Zacytowano trzykrotnie wypowiedź funkcjonariusza policji na temat zatrzymanej osoby. Poinformowano, że gdy został zatrzymany był

w trakcie przerwy w odbyciu kary oraz zacytowano wypowiedź, co do zasad udzielania przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności. Wskazano, że K. N. podejrzany jest o zabójstwo 57 - letniego włoskiego biznesmena na jednym z (...) osiedli oraz o napad na starszą kobietę na jednym

z (...) cmentarzy. Kolejno zacytowano wypowiedź jednej z osób dokonujących zatrzymania K. N., co do sposobu w jakim zatrzymanie się odbyło. Pokazano znalezione w samochodzie zatrzymanego rzeczy

z komentarzem funkcjonariusza policji, co do rodzaju znalezionych rzeczy. Na zakończenie materiału informacyjnego podano sankcję karną za popełnienie przestępstw rozboju i zabójstwa.

Ten materiał informacyjny nie jest tym materiałem dotyczącym powoda, na podstawie którego powód wystąpił w niniejszym procesie z powództwem z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych.

Do połowy 2012 r. w leczeniu powoda stosowano leki psychotropowe. W 2013 r., bardziej tak jesienią, jeden ze znajomych powoda, który odwiedził powoda, gdy powód był w odosobnieniu, przysłał powodowi materiał informacyjny dotyczący osoby powoda. Był to ten materiał informacyjny, który ukazał się w programie telewizyjnym (...) oraz w programie wyemitowanym w Oddziale (...) Telewizji (...) w K.. Powód otrzymał nagranie z tym materiałem i z materiałem tym się zapoznał, będąc wówczas w Szpitalu (...) w K.. Powód materiałem tym już nie dysponuje. Materiał informacyjny załączony do sprawy przez stronę pozwaną nie jest tym materiałem, który ukazał się w programie telewizyjnym (...) oraz

w programie wyemitowanym w Oddziale (...) Telewizji (...)

w K..

Ustalenia Sądu zostały oparte na dowodach wskazanych w motywach wyroku. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że dalsze wnioski dowodowe stron zostały oddalone jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W dalszej części motywów Sąd pierwszej instancji podał, że powództwo nie mogło być uwzględnione, gdyż powód nie udowodnił że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Ustalenia w tym zakresie winny opierać się na obiektywnym kryterium i wymagają analizy wypowiedzi pozwanej w określonym kontekście sytuacyjnym. W sprawie brak jest zaś materiału dowodowego w postaci nagrania audycji telewizyjnych, kwestionowanych przez powoda, które mogłyby być przedmiotem tego rodzaju analizy.

Sąd nie podzielił zarzutu pozwanej jakoby roszczenie powoda ulegało przedawnieniu uznając, że powód wykazał, że o zdarzeniu naruszającym jego dobra osobiste, o jakich mowa w pozwie, dowiedział się dopiero jesienią 2013 r.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony w całości apelacją powoda.

Skarżący zarzucił naruszenie:

– przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nienależyte uzasadnienie wyroku uniemożliwiające kontrolę odwoławczą uznając, że brak jest materiału dowodowego pozwalającego na jednoznaczną weryfikację zarzutu, że doszło do naruszenia dóbr osobistych, gdy tymczasem uwzględnienie zeznań świadków zawnioskowanych przez powoda, które Sąd uznał za wiarygodne, prowadzi do odmiennych wniosków;

– przepisów art. 3 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 6 k.c. i art. 24 k.c. oraz art. 248 k.p.c. przez ich błędną wykładnię i uznanie, że pozwana udowodniła swe twierdzenia dotyczące braku bezprawności jej działania;

– przepisu art. 32 i art. 45 Konstytucji RP w związku z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka przez nieuwzględnienie dalszych wniosków dowodowych powoda;

– art. 102 k.p.c. przez obciążenie powoda kosztami procesu poprzez nieuwzględnienie sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej powoda oraz jego subiektywnego przekonania o zasadności powództwa, co uzasadnia odstąpienie od obciążania skarżącego kosztami procesu.

Powołując się na powyższe powód zarzucił, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, w związku z czym wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Ponadto pełnomocnik powoda ustanowiony z urzędu wniósł zażalenie na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3. wyroku. Zarzucił, że jego nakład pracy związany z reprezentowaniem powoda i związane z tym wydatki uzasadniały uwzględnienie jego wniosku o przyznanie wynagrodzenia w wysokości podwójnej stawki minimalnej.

Pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i o zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna.

Zarzut naruszenia przepisu art. 328 k.p.c., a w konsekwencji nierozpoznania istoty sprawy, jest nie do odparcia.

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone w ten sposób, że jego część dotycząca ustaleń faktycznych ma charakter warunkowy.

Sąd podał, że „miały” się ukazać audycje telewizyjne wyemitowane przez pozwaną spółkę, które „miały” zawierać wskazane ujęcia postaci powoda z konkretnymi informacjami na jego temat, dotyczące zatrzymania pod zarzutem zabójstwa i rozboju.

Jako podstawę tego rodzaju ustaleń Sąd wskazał m. in. zeznania świadków zawnioskowanych przez powoda.

Z dalszych części motywów wynika, że wspomniane audycje nie były tym samym materiałem telewizyjnym, który był emitowany przez pozwaną w innych audycjach Telewizji (...) w K., który był przedmiotem innego procesu.

Niezrozumiała jest więc konstatacja Sądu pierwszej instancji, że brak jest materiału dowodowego pozwalającego na ustalenie, czy miało miejsce zdarzenie naruszające dobra osobiste powoda.

Trafnie skarżący zarzuca, że brak jest przeszkód procesowych, aby tego rodzaju zdarzenie mogło być wykazane przy pomocy źródeł osobowych. Zeznania świadków zawnioskowanych przez powoda są bardzo konkretne. Zeznali oni, co widzieli, kiedy i w jakich audycjach pozwanej oraz jakie komentarze towarzyszyły emitowanym obrazom. Sąd Okręgowy tego materiału dowodowego nie uczynił podstawą stosowanych ustaleń, ani go nie zdyskredytował.

Podobnie jak zeznań powoda, które nie były już tak stanowcze odnośnie tego, kto dostarczył mu kwestionowany materiał filmowy, co się z nim stało oraz w jaki sposób pozyskał fotografie mające pochodzić z tego materiału.

Te dowody nie były w ogóle poddane ocenie Sądu Okręgowego.

Dlatego skarżący nie mógł polemizować z błędną oceną zebranego materiału dowodowego, gdyż Sąd ograniczył się tylko do stwierdzenia, że materiału takiego, pozwalającego na stanowcze ustalenia brak.

Aktualnie w procedurze cywilnej obowiązuje tzw. apelacja zupełna, tzn. sąd odwoławczy w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy może dokonać jego odmiennej oceny i dokonać ustaleń innych, niż to uczynił sąd pierwszej instancji. Jest to jednak możliwe jedynie w razie podniesienia przez skarżącego stosowanych zarzutów naruszenia prawa procesowego. Bez tego rodzaju zarzutów sąd odwoławczy może zmienić zaskarżony wyrok tylko w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów prawa materialnego.

Ze względu na konstrukcję uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie polemizuje z nim pozwany, gdyż powództwo zostało oddalone ze względu na brak wystarczających dowodów, ani powód co do oceny wiarygodności zaoferowanych przez niego dowodów, gdyż ich wiarygodność nie została podważona.

Gdyby Sąd Apelacyjny bez zarzutów w tym zakresie w oparciu o zgromadzone dowody dokonał odmiennych ustaleń nie mogłoby to już być przedmiotem polemiki w ewentualnej skardze kasacyjnej, gdyż ta nie może dotyczyć faktów, a jedynie naruszenia prawa materialnego.

Dlatego Sąd Apelacyjny uznał, że zasadnie skarżący zarzucił w apelacji, iż w istocie nie rozpoznano istoty sprawy. Sąd Okręgowy uchylił się od rozstrzygnięcia sporu w oparciu o zebrany materiał dowodowy, błędnie przyjmując, że brak nagrania materiału audiowizualnego, o jakim mowa w pozwie, uniemożliwia ocenę zasadności pozwu.

Z tych względów należało na mocy art. 386 § 4 k.p.c. uchylić zaskarżony wyrok i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy rzeczą Sądu pierwszej instancji będzie poczynienie stosownych ustaleń, czy zebrany materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w sposób opisany w pozwie.

Będzie to wymagało oceny wiarygodności zeznań świadków zawnioskowanych przez powoda oraz zeznań samego powoda, co do zaistnienia zdarzenia będącego przedmiotem żądania, a także innych dowodów przeprowadzonych w sprawie, zwłaszcza, że pozwana w toku postępowania podnosiła zarzuty co do mocy tych środków dowodowych.

Dla oceny wiarygodności dowodów celowym jest rozważne przeprowadzenie dowodów z dokumentów wcześniejszej sprawy, toczącej się z udziałem stron tak co do charakteru zdarzeń zapamiętanych przez świadków, jak i mocy

dowodowej dokumentów, i to nie tylko co do samej bezprawności ewentualnego naruszenia dóbr osobistych powoda, ale także co do podnoszonego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia.

Zgodzić się natomiast należy z Sądem Okręgowym, że zbędne było przeprowadzenie dowodów co do tego, jakie materiały filmowe policja przekazała pozwanej czy dowodu z opinii biegłego na okoliczność, czy nie doszło do zmanipulowania przez pozwaną oferowanych obecnie przez nią nagrań audiowizualnych. Dowody tego rodzaju nie pozwolą na ustalenie, jaki w istocie materiał został przez pozwaną wyemitowany. Ocena zarzutu, czy pozwana dysponuje nagraniami, których przedstawienia żąda powód czy też nie, i jakie to ma skutki procesowe także pozostaje do oceny Sądu pierwszej instancji.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji, co czyni bezprzedmiotowym orzekanie co do zażalenia pełnomocnika powoda.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Roman Sugier	SSA Elżbieta Karpeta
---------------------------	------------------	----------------------